

Spis treści

Wprowadzenie	9
STUDIA I ANALIZY	
Jarosław Macała	
„Fałszywa” a „prawdziwa demokracja” w programach nowych organizacji niemieckiej skrajnej prawicy w latach 2013–2017.....	11
Klaus Ziemer	
Wejście AfD do Bundestagu – cezurą w powojennej historii Niemiec.....	27
Przemysław Żukiewicz	
Umowa poparcia dla rządu mniejszościowego – zagrożenie dla demokracji westminsterskiej? Przypadek brytyjskiego porozumienia Partii Konserwatywnej i Demokratycznej Partii Unionistycznej z 2017 roku	54
Małgorzata Mizerska-Wrotkowska	
Izolacja międzynarodowa jako skutek niedemokratycznych tendencji w Hiszpanii ery Franco	68
Anna Czyż	
Tendencje niedemokratyczne w Republice Słowackiej.....	83
Kinga Wojtas	
Partia Ludowa Nasza Słowacja – kontynuacja czy nowość w systemie partyjnym Słowacji?.....	101
Sebastian Kubas	
Negacja dorobku i zdobyczy węgierskiej demokracji po 2010 roku	119
Dominik Héjj	
Od partii narodowo-radykalnej do partii ludowej – ewolucja partii Jobbik w węgierskim systemie partyjnym (2003–2016)	135
Jacek Wojnicki	
Autorytarne tendencje w państwach postjugosłowiańskich.....	153
Ewa Bujwid-Kurek	
„Nieunijne” państwa pojugosłowiańskie w obliczu integrującej się Europy – uwag kilka	169

Rafał Czachor	
Niedemokratyczne tendencje w rozwoju systemów politycznych państw poradzieckich a przypadek Republiki Białoruś	186
Liana Hurska-Kowalczyk	
Specyfika reżimu politycznego Ukrainy: między autorytaryzmem a demokracją.	202
Paweł Pietnoczka	
Ewolucja pozycji ustrojowej instytucji prezydenta na Ukrainie	220
Jacek Zalesny	
Prezydent jako gwarant ciągłości państwa – mechanizmy sukcesji władzy w państwach poradzieckich	239
Marek Tyrała	
Wpływ rywalizacji politycznej na proces konsolidacji demokracji w Polsce w latach 1991–2011	269
Piotr Swacha	
Demokracja w działaniu? Kapitał społeczny i zaufanie w Polsce na początku XXI wieku w świetle badań sondażowych.	285
Anna Rakowska-Trela	
Sądy i sędziowie wobec niedemokratycznych przemian	299
VARIA	
Aleksandra Gasztold	
Studia nad bezpieczeństwem w ujęciu feministycznym	316
Autorzy	334

Contents

Introduction	9
STUDIES AND ANALYSIS	
Jarosław Macała “False” versus “True” Democracy in the Programs of New Organisations of Extreme Right in Germany in 2013–2017	11
Klaus Ziemer The AfD’s Entry into the Bundestag – A New Chapter in the History of Postwar Germany	27
Przemysław Żukiewicz Is a Confidence and Supply Agreement a Threat to Westminster Democracy? The Case of the 2017 Agreement Between the Conservative Party and Democratic Unionist Party	54
Małgorzata Mizerska-Wrotkowska International Isolation as a Result of Non-Democratic Tendencies in Spain in Franco’s Era	68
Anna Czyż Non-Democratic Tendencies in the Slovak Republic	83
Kinga Wojtas People’s Party Our Slovakia – Continuation or Novelty in the Party System of Slovakia?	101
Sebastian Kubas Contesting the Heritage and Achievements of Hungarian Process of Democratization After 2010	119
Dominik Héjj From the Radical-Nationalist Party to People’s Party – 14 Years of Evolution of the Jobbik, the Movement for a Better Hungary in Hungarian Parties System	135
Jacek Wojnicki Authoritarian Tendencies in Post-Yugoslavian States	153
Ewa Bujwid-Kurek “Non-Eu” Post-Yugoslav Countries in the Face of Integrative Europe – Few Remarks	169

Rafał Czachor	
Undemocratic Tendencies in the Development of Post-Soviet Political Systems and the Case of Belarus	186
Liana Hurska-Kowalczyk	
The Specificity of the Political Regime in Ukraine: Between Authoritarianism and Democracy	202
Paweł Pietnoczka	
The Evolution of the Political Position of the President in Ukraine	220
Jacek Zaleśny	
The President as the Guarantor of the State's Continuity – the Mechanisms of Succession of Power in the Post-Soviet States	239
Marek Tyrała	
The Impact of Political Rivalry on the Process of Consolidation of Democracy in Poland in the Years 1991–2011	269
Piotr Swacha	
Democracy in Action? Social Capital and Trust in Poland at the Beginning of the 21 st Century in the Light of Surveys	285
Anna Rakowska-Trela	
Courts, Judges and Undemocratic Changes	299
VARIA	
Aleksandra Gasztold	
Feminist Perspective on Security Studies	316
Authors	334

Wprowadzenie

Niniejszy tom «Studiów Politologicznych» poświęcony jest kwestiom niedemokratycznych tendencji występujących w systemach politycznych państw Europy. Rozwój systemu demokratycznego nie ma charakteru linearnego. Można obserwować zjawiska wpływające negatywnie na funkcjonowanie demokracji liberalnej. Należy w tym kontekście wymienić: dominującą pozycję korporacji międzynarodowych, które są w stanie skutecznie wpływać na rządy, a nawet zmieniać rządy (*vide*: Włochy i Grecja w 2011 roku); rosnąca pozycja mass-mediów, które nie tylko kreują wydarzenia, mogą popularyzować polityków, ale również doprowadzić do jego upadku (Berlusconi we Włoszech); postępująca oligarchizacja partii politycznych, w których zanika dyskusja programowa oraz rośnie pozycja lidera i „dworu” skupionego wokół przywódcy; zmiany w realnych układach sił pomiędzy legislatywą a egzekutywą na skutek „rozpychania się” ambitnych polityków zajmujących fotele premiera i prezydenta, temu służy również przedstawianie polityki jako show w mediach, szczególnie w całodobowych kanałach informacyjnych (Sarkozy oraz Macron we Francji, Renzi we Włoszech); zmiany w ordynacjach wyborczych służące temu, aby ułatwić zdobycie mandatu rządzącym, a utrudnić politycznej konkurencji.

Przedstawione w tomie analizy odnoszą się do powyższych tendencji w różnych państwach europejskich (Niemcy, Hiszpania, Włochy). Jednakże należy zauważyć, iż szczególnie niebezpieczne wydają się niedemokratyczne tendencje w państwach Europy Środkowej i Wschodniej, gdzie instytucje demokratyczne nie uległy wystarczającej konsolidacji, a tradycje demokratyczne bywają krótkie i nie utrwalone w społecznej świadomości i zachowaniach. Stąd wiele zaprezentowanych analiz dotyczy państw postkomunistycznych, w których zmiany polityczno-ustrojowe zainaugurowano na przełomie lat 80 i 90. XX wieku. Pierwotne opinie o „tranzycji” postępującej od systemu niedemokratycznego do demokratycznego, nie zakładającej zawirowań, okazały się zbyt optymistyczne. Systemy hybrydowe (łącznie elementy demokratyczne i autorytarne) występowały w Słowacji doby premiera Vladimira Mečiar, Chorwacji prezydenta Franjo Tudjmana oraz Serbii prezydenta Slobodana Miloševića.

vicia. Jeszcze silniejsze tendencje autorytarne możemy zauważyć w państwach Europy Wschodniej (Białoruś, Federacja Rosyjska), ale nie wolne są od niedemokratycznych tendencji Ukraina i Mołdawia, szczególnie w kontekście mocnej oligarchizacji zarówno sfery gospodarczej, jak i *de facto* instytucji państwowych. Niepokojące zjawiska świadczące o wzmacnianiu niedemokratycznych zjawisk politycznych można zaobserwować w ostatniej dekadzie również w pozostałych państwach Europy Środkowej (Polska, Węgry, Republika Czeska, Słowacja czy Słowenia). Zaprezentowane analizy przedstawiają zróżnicowane zjawiska społeczno-polityczne, w mniejszym zakresie natury gospodarczej. Ukazują przesłanki historyczne, wewnętrzne (społeczno-polityczne), a również zewnętrzne zjawisk niedemokratycznych. Stanowią próbę wskazania na niepokojące kwestie występujące w rozwoju społeczno-politycznym państw Starego Kontynentu na początku XXI stulecia.

Stanisław Sulowski, Jacek Wojnicki, Jacek Zaleśny